

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3028/2019. (II. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.241/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Halász Zsolt (továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Kaczmarski János, 9700 Szombathely, Kiskar utca 5., I/3.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 2009. július 1-jétől az egyedi ügyben felperesként részt vevő indítványozót szabadságvesztés büntetésének időtartama alatt foglalkoztatta egy fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság (a továbbiakban: II. rendű alperes). 2009. augusztus 29-én az indítványozó munkavégzés közben balesetet szenvedett, amikor leesett egy körülbelül 145 cm magas és 55 cm széles kőművesbak állványról. Az indítványozó a baleset következtében deréktől lefelé lebénult; egyúttal több egészségügyi intézményben vett részt rehabilitációs kezelésen. A 2012. május 15-én kelt szakvéleményben az orvosszakértő megállapította, hogy az indítványozó egészségkárosodásának mértéke 84%-os, és egyértelműen okozati összefüggésben áll a balesettel. A II. rendű alperes 2009. szeptember 7-én kelt határozatában munkabalesetnek minősítette a balesetet, továbbá ezen a napon jegyzőkönyv felvételére is sor került, amely a sérülés külső okaként azt jelölte meg, hogy az indítványozó lelépett az állványról. A károsodás mértékét egy későbbi – 2013. július 11-én kelt – szakvélemény is megerősítette, továbbá a 2013. június 26-án kelt szakvélemény szerint a fogyatékosági támogatás megállapíthatósága vonatkozásában az indítványozó súlyos fogyatékosnak minősül, ugyanakkor a fogyatékoság vonatkozásában nem minősíthető halmozottan fogyatékosnak.
- [3] Az indítványozó édesanyja 2011. február 3-án postára adott egy levelet, amelynek tárgyául azt jelölte meg, „érdeklődés”, és ebben kérte a II. rendű alperest, hogy nyilatkozzon arról, miként van nyilvántartva az indítványozó balesete. A levélre nem kapott választ; majd hasonlóképp nem kapott választ a 2013. április 29-én kelt levelére sem, amelyben a balesettel összefüggésben vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére szólította fel a II. rendű alperest. 2014. szeptemberében az indítványozó édesanyja újabb felszólító levelet küldött a II. rendű alperesnek, amelyet az 2014. december 1-jén kelt határozatával elutasított.
- [4] Többször módosított keresetében az indítványozó 30 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, valamint élethosszig tartóan havonta 300 000 Ft járadék egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni a Váci Fegyház és Börtön I. rendű alperest (a továbbiakban: I. rendű alperes), valamint a II. rendű alperest. Az indítványozó előadta, hogy a II. rendű alperes által beszerzett munkabiztonsági szakvélemény alapján kétségtelenül megállapítható, hogy balesete a II. rendű alperes mulasztására vezethető vissza. A 2011. február 3-án postára adott levél kártérítési igénybejelentő lapot is tartalmazott, amely ezért a 2009. augusztus 29-ével esedékes követelés elévülését megszakította. Hangsúlyozta, hogy az alperesek megpróbálták leplezni felelősségüket, és ellentmondó nyilatkozatokat tettek az ügyben.
- [5] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet mindkét alperes vonatkozásában elutasította.
- [6] Az I. rendű alperes vonatkozásában megállapította, hogy a baleset a II. rendű alperesnek mint munkáltatónak való munkavégzés során, a II. rendű alperes területén és felügyelete mellett történt, ezért az I. rendű alperes nem tartozik felelősséggel.
- [7] A II. rendű alperes vonatkozásában a bíróság a vagyoni kártérítés iránti követelést azzal utasította el, hogy az indítványozó többszöri felhívás ellenére sem bizonyította, milyen kiadásai növekedtek milyen mértékben, illetve hogy ezek a kiadásnövekedések a balesettel összefüggésben, annak következményeként következtek-e be.

- [8] A nem vagyoni kártérítés iránti követelés tárgyában a bíróság azért utasította el a keresetet, mert a követelés elévült. Az elévülési határidő a baleset időpontjában hatályos, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 11. § (1) bekezdése szerint három év. A követelés 2009. augusztus 29-én vált esedékessé, a keresetindításra az ettől számított három év elteltével került sor. Az indítványozó által említett, az édesanyja által feladott, 2011. február 3-i, „értesítés” tárgyú levél nem volt alkalmas az elévülés megszakadásának bizonyítására, mert az indítványozó nem tudta ítéleti bizonyossággal bizonyítani, hogy az érdeklődéssel együtt kártérítési igénybejelentő lapot is postára adtak.
- [9] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú ítélet ellen; ennek során vitatta az elévülési idő számításának helyességét, illetve hivatkozott az elévülés megszakadására. A Budapest Környéki Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Ítélete szerint az elévülési idő számítása helyes volt: az igény elévülése a régi Mt. értelmében annak esedékessé válásától kezdődik, az esedékessé válás időpontja pedig a baleset bekövetkezésének napja. Az elévülési idő számítására a régi Mt. 11. § (1) bekezdése irányadó, mert nem merült fel olyan körülmény, ami az ettől való eltérésre alapot adna. A Budapest Környéki Törvényszék osztotta a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság álláspontját a 2011. február 3-án postára adott levéllel kapcsolatban is: a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az indítványozó nem bizonyította megfelelően azt, hogy az érdeklődés mellett kártérítési igénybejelentő lapot is feladta, ezért ez a levél nem szakította meg az elévülési időt. A törvényszék emellett egyetértett a vagyoni kárigénynek a bizonyíthatatlanság miatti elutasításával is.
- [10] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amely azonban a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A kúriai ítélet indokolása szerint az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben csak a régi Mt. 185. §-ára hivatkozott, amely a munkáltató károkozásakor érvényesíthető kárigény bejelentésére irányadó eljárási szabályokat tartalmazza, a jogerős ítélet pedig a régi Mt. 11. §-án alapult, amelynek megsértésére az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben nem hivatkozott.
- [11] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állítja, és a Kúria ítéletének megsemmisítését kéri.
- [12] Panaszában az indítványozó előadja, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartó döntésében helytelenül hivatkozott arra, hogy az indítványozó a régi Mt.-nek az ügyben irányadó 11. §-a helyett a 185. §-ára hivatkozott, álláspontja szerint ugyanis – a perindításkor hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 272. § (3) bekezdésére tekintettel – tartalmilag helyesen hivatkozott a jogszabálysértés tényére, és ezt a Kúriának figyelembe kellett volna vennie. Az indítványozó előadta továbbá azt is, hogy az egyedi ügy alperesei hátráltatták őt igénye érvényesítésében és el akarták titkolni felelősségüket, neki pedig ténylegesen csak 2014. december 1-jével nyílt meg a lehetősége az igényérvényesítésre, ezért követelése nem évült el. Az eljáró bíróságok erre a körülményre nem voltak tekintettel, a bizonyítékokat – feltételezhetően az indítványozó büntetett előéletéből fakadó előítéletből fakadóan is – egyoldalúan értékelték. A bíróságok nem voltak figyelemmel arra, hogy az alperesek a munkahelyi baleseti jegyzőkönyvet nem küldték meg számára a baleset napjától számított tizenöt napon belül, és arra sem, hogy a 2011. február 3-án postára adott levél megszakította az elévülést. Az alperesek és a bíróságok mindezek alapján megsértették az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [14] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [15] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy az eljáró bíróságok, és végső soron a Kúria nem osztották az általa előadott jogi álláspontot. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti

azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot [lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]]. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak a korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].

- [16] A Kúria felülvizsgálati ítéletében hivatkozott a régi Pp. felülvizsgálatról szóló, az egyedi ügyben irányadó rendelkezéseire és ezek alapján rámutatott arra, hogy az indítványozó jogi érvelése miatt nem alkalmas a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására. A Kúria indokolásának tételes jogi helyességéről az Alkotmánybíróság a fent kifejtetteknek megfelelően nem foglalhat állást, ezért a panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [17] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a Kúria felülvizsgálati ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt követelményeinek megfelelően, indokolásának jelentős részét ugyanakkor arra alapította, hogy a Kúria olyan jogerős ítéletet tartott fenn hatályában, amely az Alaptörvény tisztességes bírósági eljáráshoz való jogról szóló rendelkezésének sérelmével született. Az egyedi ügyben a nem vagyoni kártérítési igény elévülésével összefüggésben perdöntő jelentőségű volt a 2011. február 3-án postára adott, „érdeklődés” tárgyú levél, illetve az a ténykérdés, hogy az érdeklődéssel együtt feladásra került-e a kártérítési igénybejelentő lap is, amely az elévülés megszakítására alkalmas felszólításnak minősülne. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kifejtette ítéletében, hogy nem találta „ítéleti bizonyossággal” bizonyítottnak a kártérítési igénybejelentő lap feladását, amelyre megállapítása szerint az indítványozó csak azt követően hivatkozott, hogy a II. rendű alperes említést tett az „értesítés” tárgyú levélről (9. oldal), ugyanakkor a II. rendű alperes állította, hogy kártérítési igénybejelentő lap nem érkezett hozzá. A Budapest Környéki Törvényszék kifejezetten kitért erre a következtetésre, amelyet alátámasztottnak látott (5. oldal), és erre tekintettel is hagyta helyben az elsőfokú ítéletet. Ez olyan ténykérdés, amelynek felülbírálatára a panaszban előadottak alapján, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmára tekintettel az Alkotmánybíróság nem jogosult, ezért ebben a vonatkozásban sem teljesült az Abtv. 29. §-ában előírt feltétel.
- [18] Egyebekben az indítványozó hangsúlyozta az I. és II. rendű alperesek tisztességtelen eljárását, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként értékelte, hogy arra a bíróságok nem nyújtottak orvoslást. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az első fokon eljáró bíróság ítéletében, a bizonyítékok mérlegelése körében foglalkozik az alperesek eljárásával is, ugyanakkor megindokolja, hogy az elévülés szabályai alapján miért nincs lehetőség helyt adni a követelésnek, illetve miért a baleset napja a követelés elévülésének kezdő időpontja. Sem az elsőfokú ítélet, sem az azt helybenhagyó jogerős ítélet, sem a jogerős ítéletet hatályában fenntartó felülvizsgálati ítélet nem tartalmaz olyan elemet, amely az Abtv. 29. §-ának megfelelő kételyt vetne fel.
- [19] 4. Az indítványozó állította az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés sérelmét is. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot rögzíti, vagyis a közigazgatási hatóságok eljárásának alkotmányossági mércéjét határozza meg. Az egyedi ügyben nem indult közigazgatási eljárás, ezért az Alaptörvény e rendelkezése a jelen ügyben nem alkalmazható.

[20] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek miatt az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 29.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1067/2018.

• • •